

LIETUVOS RESPUBLIKOS KONKURENCIJOS TARYBA

LIETUVOS RESPUBLIKOS MAŽMENINĖS PREKYBOS ĮMONIŲ NESĄŽININGŲ VEIKSMŲ DRAUDIMO ĮSTATYMO ĮGYVENDINIMO STEBĖSENOS PAŽYMA

2018 m. gegužės 29 d. Nr. 8D-1
Vilnius

I. Teisinio reguliavimo, kurio stebėseną atlikta, sritis

(1) Didelę rinkos galią turinčių mažmeninės prekybos įmonių (toliau taip pat – MPI, didieji prekybos tinklai) ir maisto prekių ir gėrimų tiekėjų (toliau taip pat – tiekėjai) santykių reguliavimas.

II. Teisės aktai, nustatantys teisinį reguliavimą, kurio stebėseną atlikta

(2) Lietuvos Respublikos mažmeninės prekybos įmonių nesąžiningų veiksmų draudimo įstatymas (toliau – Įstatymas).

III. Nustatant teisinį reguliavimą, kurio stebėseną atlikta, planuoti tikslai ir padariniai

(3) Įstatymu siekiama riboti didelę rinkos galią turinčių mažmeninės prekybos įmonių rinkos galios panaudojimą bei užtikrinti tiekėjų ir didelę rinkos galią turinčių mažmeninės prekybos įmonių interesų pusiausvyrą.

IV. Faktiniai teisinio reguliavimo padariniai ir jų įvertinimas

(4) Įstatymas taikomas mažmenine prekyba Lietuvos Respublikoje besiverčiančioms didelę rinkos galią turinčioms įmonėms. Tačiau, kaip nurodoma Įstatymo 1 straipsnio 3 dalyje, šis Įstatymas netaikomas didelę rinkos galią turinčių mažmeninės prekybos įmonių ir tiekėjų, kurių bendrosios pajamos paskutiniaisiais finansiniais metais yra didesnės kaip 40 mln. eurų, santykiams.

(5) Įstatymo 2 straipsnio 1 dalyje didelę rinkos galią turinti mažmeninės prekybos įmonė apibrėžiama kaip ūkio subjektas, besiverčiantis mažmenine prekyba nespecializuotose parduotuvėse, kuriose vyrauja maisto prekės, gėrimai ir tabako gaminiai, ir vienas arba kartu su tokia pat prekyba besiverčiančiais su juo susijusiais ūkio subjektais atitinkantis parduotuvių skaičiaus ir ploto bei bendrųjų pajamų rodiklius:

(a) iš visų Lietuvos Respublikoje valdomų parduotuvių bent 20 parduotuvių yra ne mažesnio kaip 400 m² prekybos ploto;

(b) bendrosios pajamos paskutiniaisiais finansiniais metais yra didesnės kaip 116 mln. eurų. Jeigu mažmeninės prekybos įmonė yra užsienio valstybės ūkio subjektas, bendrosios pajamos būtų skaičiuojamos kaip pajamų, gautų Lietuvos Respublikoje, suma.

(6) Tiekėjas, kaip nurodyta Įstatymo 2 straipsnio 2 dalyje, suprantamas kaip maisto prekių ir gėrimų tiekėjas, t. y. asmuo, pagal didmeninio pirkimo–pardavimo sutartį parduodantis mažmeninės prekybos įmonei maisto prekes ir (ar) gėrimus, skirtus parduoti vartotojui.

(7) Kaip minėta (3) pastraipoje, Įstatymu siekiama riboti didelę rinkos galią turinčių MPI rinkos galios panaudojimą bei užtikrinti tiekėjų ir didelę rinkos galią turinčių mažmeninės prekybos

įmonių interesų pusiausvyrą. Siekiant, kad didelę rinkos galią turinčios MPI neprimestų nesąžiningų tiekimo sąlygų, neteiktų nepagrįstų reikalavimų, įpareigojimų, neperkeltų savo veiklos rizikos tiekėjams, Įstatymo 3 straipsnyje yra pateikiami nesąžiningi veiksmai, kuriuos draudžiama MPI atlikti tiekėjų atžvilgiu.

(8) Pavyzdžiui, MPI draudžiama reikalauti iš tiekėjo tiesiogiai ar netiesiogiai mokėti arba kitoku būdu atlyginti už sutikimą pradėti prekiauti tiekėjo prekėmis („įėjimo“ mokesčiai); kompensuoti MPI negautą ar gautą mažesnę, negu tikėtasi gauti, pelną už prekių, gautų iš tiekėjo, pardavimą; sieti MPI tiekiamų prekių kainas ir tiekimo sąlygas su tiekėjo taikomomis prekių kainomis ir tiekimo sąlygomis tretiesiems asmenims; reikalauti iš tiekėjo tiesiogiai ar netiesiogiai apmokėti dalį mažmeninės prekybos įmonės arba kartu su šia įmone vykdomo pardavimo skatinimo išlaidų ar kitu būdu už jas atlyginti ir kt.

(9) Taip pat siekiant apriboti rinkos galios panaudojimą ir užtikrinti tiekėjų ir MPI santykių pusiausvyrą, Įstatyme numatyta šio teisės akto nuostatų laikymosi priežiūra: galimybė inicijuoti ir atlikti pažeidimų tyrimus ir taikyti sankcijas; galimybė atlikti Įstatymo įgyvendinimo stebėseną; galimybė inicijuoti neplaninius MPI ir tiekėjų sudarytų sutarčių patikrinimus (Įstatymo 4 straipsnis).

(10) Atliekant Įstatymo įgyvendinimo stebėseną (Įstatymo 15 straipsnis), buvo patvirtintas Įstatymo įgyvendinimo stebėsenos planas. Pastarasis buvo paskelbtas Konkurencijos tarybos interneto svetainėje www.kt.gov.lt¹. Visi juridiniai ir fiziniai asmenys, taip pat institucijos ir kitos įstaigos per visą stebėsenos laikotarpį galėjo teikti pasiūlymus dėl Įstatyme numatyto teisinio reguliavimo.

(11) Stebėsenos laikotarpiu buvo gautas Lietuvos mėsos perdirbėjų asociacijos (toliau – Asociacija) Lietuvos Respublikos ūkio ministerijai adresuotas prašymas. Kaip nurodė Asociacija, Įstatyme naudojamas terminas „esminės tiekimo procedūros“, tačiau nėra apibrėžta, kas konkrečiai yra šios procedūros. Todėl, kaip pažymima, kyla probleminių situacijų, o jų sprendimas paprastai priklauso nuo tos šalies, kuri turi didesnę derybinę galią. Vis dėlto, anot Asociacijos, atsižvelgus į tai, kad Įstatyme įvardinamas 10 dienų laikotarpis, prieš kurį reikia pranešti apie esminių procedūrų keitimą, Asociacijos manymu, procedūrų priskyrimas esminėms ar ne turėtų būti ne derybų objektas, o teisės aktuose tiksliai apibrėžtas terminas. Asociacija Ūkio ministerijos prašė išanalizuoti ir pagal kompetenciją spręsti su esminėmis tiekimo procedūromis susijusį klausimą. Ūkio ministerija, atsakydama į Asociacijos prašymą, atkreipė dėmesį, kad šis klausimas buvo nagrinėtas Lietuvos Respublikos Seimo Ekonomikos komitete, svarstant Įstatymo pakeitimo projektą Nr. XIIP-2694, tačiau pasiūlymui nebuvo pritarta. Pažymėjo, kad Asociacijos keliamas klausimas galėtų būti sprendžiamas vadovaujantis Įstatyme įtvirtintomis nuostatomis. Tiekėjui manant, kad MPI naudojami savo derybine galia, esminės tiekimo procedūras aiškina savo naudai ir tokiu būdu pažeidžia tiekėjo interesus, jis gali kreiptis į Konkurencijos tarybą ir inicijuoti tyrimą. Taip pat nurodė, kad tiekėjui sudarant sutartį su MPI dėl prekių tiekimo, abi šalys turėtų nusistatyti, kas yra laikoma esminėmis tiekimo sąlygomis. Be to, išreiškė nuomonę, kad Įstatymo pakeitimai būtų tikslingi tuo atveju, jei Konkurencijos taryba, vykdydama Įstatymo įgyvendinimo stebėseną, nustatytų faktus, patvirtinančius MPI naudojimąsi savo derybine galia ir esminės tiekimo procedūras aiškinant savo naudai, taip pažeidžiant tiekėjų interesus.

(12) Atkreiptinas dėmesys, kad stebėsenos laikotarpiu, t. y. 2016–2017 m.², nei tiekėjai, nei jiems atstovaujančios asociacijos, kurios turi teisę, vadovaujantis Įstatymo nuostatomis (6 straipsnis), inicijuoti pažeidimų tyrimus, Konkurencijos tarybai nepateikė nė vieno pagrįsto skundo dėl galimai padaryto Įstatymo pažeidimo (įskaitant ir dėl galios panaudojimo aiškinant esminės tiekimo procedūras). Neturėdama pagrindo įtarti MPI daromų pažeidimų, Konkurencijos taryba Įstatymo įgyvendinimo stebėsenos laikotarpiu tyrimų neatliko. Atsižvelgus į tai, kad neplaniniai MPI ir tiekėjų

¹ [https://kt.gov.lt/uploads/documents/files/Planas\(1\).pdf](https://kt.gov.lt/uploads/documents/files/Planas(1).pdf).

² Stebėseną buvo atliekama nuo 2016 m. sausio 1 d. iki 2017 m. gruodžio 31 d.

sudarytų sutarčių patikrinimai, kaip numatyta Konkurencijos tarybos darbo reglamente³, atliekami pažeidimų tyrimo metu, stebėsenos laikotarpiu taip pat nebuvo pagrindo inicijuoti ir neplaninių MPI bei tiekėjų sudarytų sutarčių patikrinimų.

(13) Kitų pasiūlymų, paklausimų stebėsenos laikotarpiu Konkurencijos taryba negavo.

(14) Norėdama įvertinti, ar Įstatyme įtvirtintas teisinis reguliavimas atitinka planuotus tikslus, teisinio reguliavimo faktinius padarinius, teisinio reguliavimo reikalingumą, pakankamumą ir efektyvumą bei būtinybę keisti teisinį reguliavimą ar jo atsisakyti, Konkurencijos taryba raštu apklausė mažmeninės prekybos įmones ir maisto prekių ir gėrimų tiekėjus.

(15) Įstatymo įgyvendinimo stebėsenos laikotarpiu Lietuvoje mažmeninės prekybos įmonių, turinčių didelę rinkos galią, kriterijus atitiko 5 mažmeninės prekybos įmonės: MAXIMA LT, UAB, UAB „PALINK“, UAB „RIMI LIETUVA“, UAB „NORFOS MAŽMENA“ ir 2017 m. MPI sąrašą papildė UAB „Lidl Lietuva“.

(16) Anketos (klausimai) buvo pateiktos minėtoms MPI ir 188 maisto prekių ir gėrimų tiekėjams.

(17) Atsakymus į anketas pateikė visos MPI. Iš 188 anketas gavusių maisto prekių ir gėrimų tiekėjų atsakė 153 respondentai.

Respondentų nuomonė dėl Įstatyme nustatyto teisinio reguliavimo pakankamumo, efektyvumo

(18) Apklausiant maisto prekių ir gėrimų tiekėjus, taip pat ir MPI, teirautasi, ar Įstatyme nustatytas teisinis reguliavimas, jų nuomone, yra pakankamas ir padeda užtikrinti tiekėjų ir MPI interesų pusiausvyrą.

(19) 94 atsakė tiekėjai teigė, kad reguliavimas pakankamas (žr. 1 pav.). Anot jų, Įstatyme nustatytos priemonės iš esmės subalansuoja tiekėjų ir MPI interesus, jame numatytos priemonės, kurios apriboja MPI galimybes elgtis nesąžiningai tiekėjų atžvilgiu, daryti jiems spaudimą dėl palankesnių sąlygų. Be to, Įstatyme numatytas teisinis reguliavimas, kaip teigia tiekėjai, veikia prevenciškai.

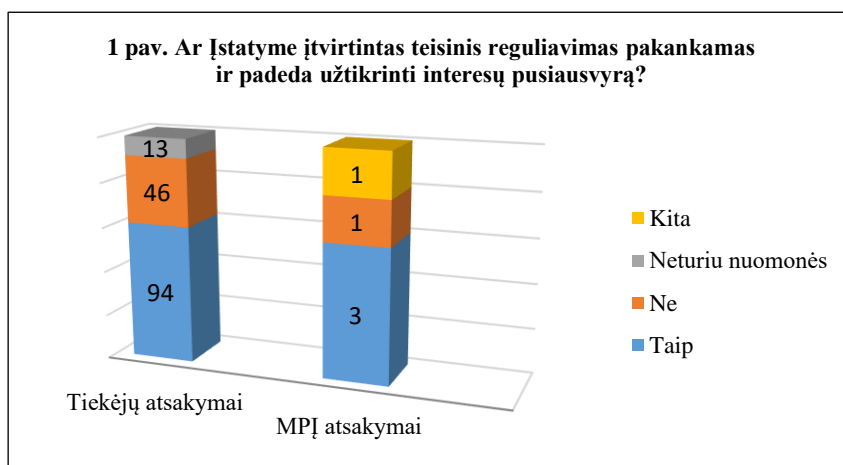
(20) Dėl Įstatyme numatyto teisinio reguliavimo pakankamumo teigiamai atsakė ir 3 MPI. Didžiųjų prekybos tinklų teigimu, teisiniu reguliavimu tiekėjų interesai užtikrinami, užkertamas kelias piktnaudžiavimui ir sudaromos vienodos galimybės konkurencijai tarp rinkos dalyvių.

(21) Beveik trečdalis (46) atsakymus pateikusių tiekėjų nurodė, kad interesų pusiausvyros Įstatymas užtikrinti nepadeda (žr. 1 pav.). Maisto prekių ir gėrimų tiekėjų teigimu, Įstatyme įtvirtintas teisinis reguliavimas tiekėjų padėties nepagerino, MPI sugeba rasti Įstatymo spragų ir vis dar naudojasi savo derybine galia, daro spaudimą tiekėjams. Be to, anot tiekėjų, Įstatymas nereguliuoja visų sričių, pavyzdžiui, baudų klausimų, užsakomų prekių kiekio akcijų metu⁴, laikotarpio užsakymui įvykdyti, nors šie klausimai kitose valstybėse narėse, tiekėjų teigimu, yra sureguliuoti.

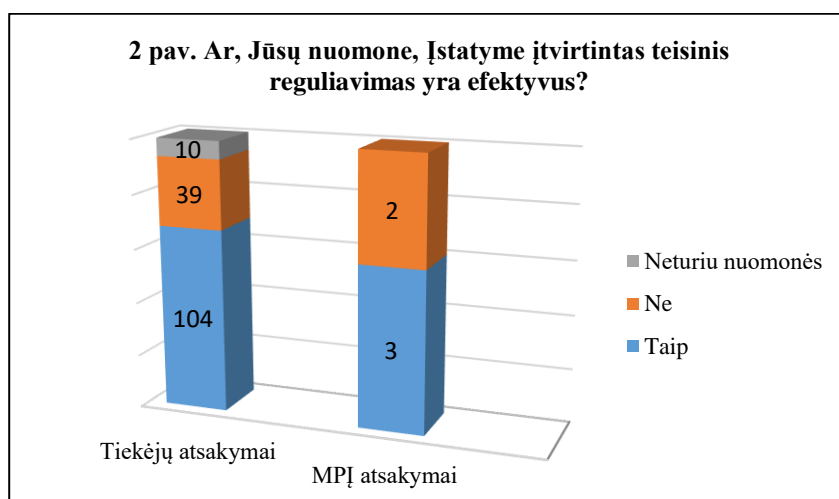
(22) Konkurencijos tarybos vertinimu, Įstatyme įtvirtintas sąrašas draudžiamų veiksmų, kurie buvo įvertinti kaip nesąžiningi, pažeidžiantys MPI ir tiekėjų santykių pusiausvyrą. Todėl norint Įstatyme įtvirtinti naujus draudimus, turėtų būti akivaizdu, jog tas draudžiamas nesąžiningas veiksmas turės teigiamą poveikį Įstatymo tikslo įgyvendinimui ir tuo pačiu neturės reikšmingų neigiamų pasekmių. Atkreiptinas dėmesys, jog šios stebėsenos metu duomenų ar informacijos, kurie leistų teigti, kad minėti tiekėjų siūlymai turės teigiamą poveikį Įstatymo tikslo įgyvendinimui ir tuo pačiu neturės reikšmingų neigiamų pasekmių, nebuvo gauta. Dėl šių priežasčių tiekėjų siūlymai galėtų būti vertinami nebent atskirai, t. y. ne šios stebėsenos apimtyje (apie tai detaliau žr. pažymos (72)–(74) pastraipas).

³ Konkurencijos tarybos darbo reglamento, patvirtinto 2018 m. vasario 1 d. nutarimu Nr. 1S-10 (2018), 112 punkte (iki 2018 m. gegužės 1 d. galiojusio Konkurencijos tarybos darbo reglamento 23¹ punkte) nurodyta, jog Mažmeninės prekybos įmonių nesąžiningų veiksmų draudimo įstatymo 4 straipsnio 2 dalies 4 punkte nurodyti neplaniniai mažmeninės prekybos įmonių ir tiekėjų sudarytų sutarčių patikrinimai yra pažeidimų tyrimai Mažmeninės prekybos įmonių nesąžiningų veiksmų draudimo įstatymo trečiojo skirsnio prasme ir yra atliekami pagal šio įstatymo trečiojo skirsnio nuostatas.

⁴ Tiekėjų teigimu, MPI neprisiima rizikos tuo atveju, jei ne visos prekės bus užsakytos, užsakymus atsiunčia prieš dieną.

(23) Įstatymo teisinio reguliavimo ydas išvelgė ir MPI. Kaip nurodė MPI, Įstatymu įtvirtintas reguliavimas gali būti vertinamas kaip perteklinis ir neužtikrinantis MPI ir tiekėjų interesų pusiausvyros. Anot MPI, dėl Įstatymo reikalavimų įgyvendinimo santykiai tarp MPI ir tiekėjų suvaržyti, mažiau lankstūs, tokiu būdu nepagrįstai varžoma MPI veiksmų laisvė, nėra tinkamai garantuojami tiekėjų, kurie patys siekia tam tikrų susitarimų, teisėti lūkesčiai bei verslo interesai, o kartu ir nauda vartotojams.

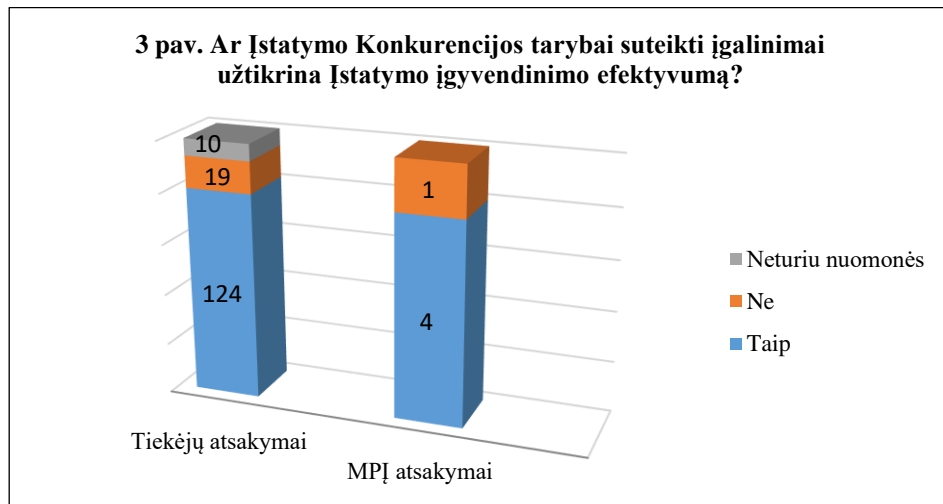
(24) Panašius argumentus MPI pateikė ir atsakydamos į klausimą dėl Įstatyme įtvirtinto teisinio reguliavimo efektyvumo. Bent 2 didžiųjų tinklų manymu (žr. 2 pav.), teisinis reguliavimas nėra efektyvus, kadangi, kaip minėta, iš esmės ribojama MPI ir tiekėjų susitarimo laisvė, nes kai kuriais atvejais šalims nėra leidžiama susitarti dėl konkrečių Įstatyme numatytų veiksmų net jei abi susitarimo šalys turi tokių ketinimų ar net jeigu pasiekti tam tikrą susitarimą yra tiekėjo interesas. Taip pat Įstatymas, anot MPI, riboja galimybę operatyviai priimti tam tikrus sprendimus ar sudaryti tiekėjų ir MPI susitarimus, kurių reikia, siekiant laiku sureaguoti į rinkos dinamiką, konkurentų veiksmus ir pan.

(25) MPI, pasisakydamos dėl Įstatyme nustatyto ydingo, perteklinio teisinio reguliavimo, nedetalizavo ir nepagrindė, kodėl toks teisinis reguliavimas neužtikrina tiekėjų ir MPI santykių pusiausvyros, kodėl nėra naudingas tiekėjams.

(26) Tiekėjai Įstatyme įtvirtinto teisinio reguliavimo efektyvumą vertino gana palankiai. Didžioji dalis atsakymus pateikusių tiekėjų (104) pažymėjo, jog reguliavimas yra efektyvus. Vis tik 39 tiekėjai nurodė priešingai (žr. 2 pav.). Anot jų, didieji prekybos tinklai suranda būdų, kaip apeiti Įstatymą, vienašališkai nustato sutarties sąlygas ir išreikalauja iš tiekėjų su jomis sutikti, juo labiau kad sutartys, tiekėjų teigimu, sudaromos prisijungimo būdu. Taip pat, kaip nurodo tiekėjai, MPI gali

taikyti poveikio priemones, kad nustatytų sau palankias prekių tiekimo sąlygas. Anot tiekėjų, MPI imasi naujų veiksmų, kurie nėra numatyti Įstatyme ir kurie sunkiau įrodomi kaip nesąžiningi. Be to, kaip teigia tiekėjai, reguliavimas nėra efektyvus, nes Įstatymas netinkamas taikyti praktikoje. Tačiau, kodėl Įstatymas nėra tinkamas taikyti praktikoje, tiekėjai nedetalizavo.

(27) Įstatyme įtvirtinto teisinio reguliavimo įgyvendinimui, reguliavimo efektyvumui užtikrinti, anot maisto prekių ir gėrimų tiekėjų, trūksta ir Konkurencijos tarybos iniciatyvos. Nors atsakydami į klausimą, ar Įstatymo Konkurencijos tarybai suteikti įgalinimai užtikrina Įstatymo įgyvendinimo efektyvumą, net 124 maisto prekių ir gėrimų tiekėjai atsakė teigiamai (žr. 3 pav.), tačiau, anot neigiamai atsakiusių tiekėjų, Konkurencijos taryba turėtų dirbti efektyviau, labiau viešinti turimą informaciją, ataskaitas, atrasti priemonių, kaip gauti informaciją ir nustatyti Įstatymo pažeidimus.

(28) Kita vertus, tiekėjai nurodė, kad siekiant patikrinti MPI taikomas sutartines sąlygas, gauti informacijos, dokumentų, Konkurencijos tarybai galėtų būti suteikta daugiau priemonių, kaip tuos duomenis gauti, pavyzdžiui, galimybė atlikti netikėtus patikrinimus. Juo labiau kad, anot tiekėjų, Įstatymas neskatina tiekėjų pranešti apie pažeidimus, o didieji prekybos tinklai išreikalauja geresnių sąlygų ne sutartimis, o kitais būdais.

(29) Dėl tiekėjų pasiūlymo Konkurencijos tarybai suteikti galimybę atlikti netikėtus patikrinimus svarbu pastebėti, kad tiek pagal Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos 8 straipsnio, tiek pagal Lietuvos Respublikos Konstitucijos 22 straipsnio nuostatas ūkio subjektai turi teisę į privatumą. Todėl bet kokie ūkio subjektų patalpų, kito turto patikrinimai yra laikomi šios teisės ribojimu. Europos Žmogaus Teisių Teismas savo praktikoje laikosi pozicijos, jog ši teisė gali būti ribojama tik jeigu toks ribojimas yra įtvirtintas įstatyme, juo yra siekiama teisėto tikslo bei tai yra būtina demokratinėje visuomenėje.⁵ Tokio paties požiūrio laikosi ir Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas.⁶ Taigi sprendžiant, ar Įstatymu Konkurencijos tarybai galėtų būti suteikiama teisė atlikti ūkio subjektų patikrinimus, būtina įvertinti, ar tokio ūkio subjektų teisės į privatumą ribojimu būtų siekiama teisėto tikslo bei ar tai būtų būtina (proporcinga) demokratinėje visuomenėje. Nagrinėjamu atveju, esant poreikiui, pirmiausia turėtų būti svarstomi kiti, mažiau ūkio subjektų teisę į privatumą varžantys būdai informacijai apie galimą pažeidimą gauti. Kadangi stebėsenos metu duomenų ar informacijos, kuri leistų teigti, kad yra poreikis įtvirtinti papildomus įgaliojimus Konkurencijos tarybai, nebuvo gauta, Konkurencijos taryba neturi pagrindo siūlyti nustatyti tokius papildomus įgaliojimus.

(30) Tuo tarpu dėl informacijos viešinimo atkreiptinas dėmesys, kad Konkurencijos taryba, priėmusi sprendimus dėl Įstatyme nustatytų reikalavimų pažeidimo, taip pat paskelbus teismų

⁵ Europos Žmogaus Teisių Teismo 2002 m. balandžio 16 d. sprendimas byloje Nr. 37971/97, *Société Colas Est and others v. France*; 2013 m. kovo 14 d. sprendimas byloje Nr. 24117/08, *Bernh Larsen Holding AS and Others v. Norway*; 2014 m. spalio 2 d. sprendimas byloje Nr. 97/11, *Delta Pékárny A.S. v. Czech Republic*.

⁶ Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2002 m. rugsėjo 19 d., 2002 m. spalio 23 d. nutarimai.

sprendimus, dalinasi informacija spaudos pranešimuose. Informacija apie mažmeninės prekybos sritį skelbiama ir kasmetinėse Konkurencijos tarybos veiklos ataskaitose. Siekdama paskatinti tiekėjus aktyviau ginti jų interesus, Konkurencijos taryba rengs mokymus apie Įstatymu tiekėjams suteikiamas teises ir praktines galimybes pasinaudoti šiomis teisėmis. Stebėsenos metu gauta informacija patvirtina, kad ne visi tiekėjai žino, kokie veiksmai pagal galiojantį įstatymą laikomi draudžiamais (žr. pažymos (76) pastraipą).

(31)⁴ MPI nuomone, Įstatymu Konkurencijos tarybai suteikti įgaliojimai Įstatymo įgyvendinimo efektyvumą užtikrina (žr. 3 pav.). Vis tik MPI pažymėjo, kad institucija turėtų teikti individualias konsultacijas verslo subjektams aiškindama Įstatymo nuostatas. Tokia priemonė, MPI manymu, padėtų Konkurencijos tarybai veiksmingiau užtikrinti Įstatymo pažeidimų prevenciją, taip pat užtikrintų ir Lietuvoje veikiančių MPI teisėtus lūkesčius.

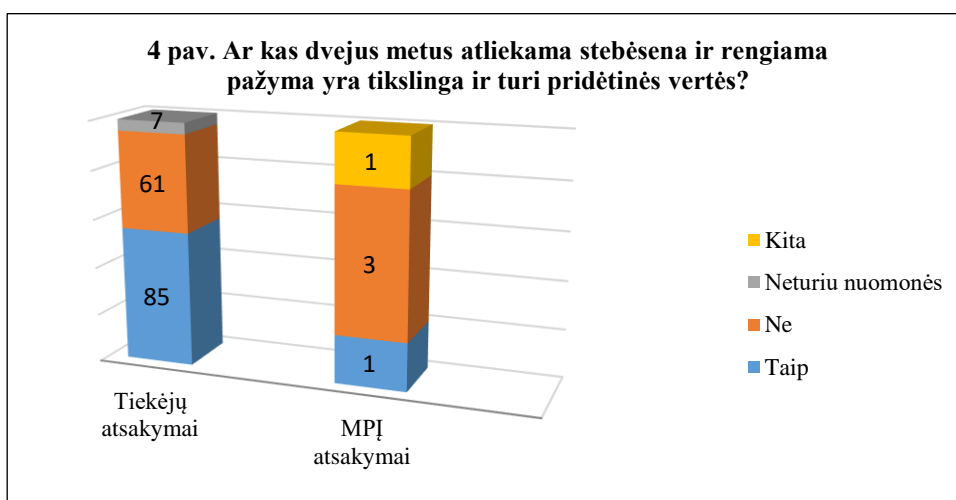
(32) Kaip galima suprasti iš šio pasiūlymo, MPI pageidauja konsultacijų dėl tam tikrų atvejų, kai nėra aišku, ar atliekami nesąžiningi veiksmai⁷. Konkurencijos taryba atkreipia dėmesį, kad, vertinant MPI veiksmų atitiktį Įstatymo reikalavimams, būtina atsižvelgti į konkrečios situacijos aplinkybių visumą. Galutinai įvertinti konkrečią situaciją galima tik atlikus tyrimą dėl konkrečių veiksmų atitikties Įstatymo reikalavimams, t. y. išsamiai išanalizavus visas tos situacijos aplinkybes ir Konkurencijos tarybai priėmus atitinkamą kolegialų sprendimą. Toks tyrimas dėl jo apimties ir sudėtingumo pagal Įstatymą gali trukti iki 9 mėnesių. Dėl šių priežasčių išankstinis konsultacijų ūkio subjektams teikimas ar informavimas apie stebėsenos metu nustatytus galimus neatitikimus Įstatymo reikalavimams, neatlikus išsamaus konkrečios situacijos nagrinėjimo, galėtų sukelti ūkio subjektams nepagrįstus lūkesčius dėl jų veiksmų teisėtumo. Tai patvirtina ir Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo sprendimas administracinėje byloje⁸, kurioje teismas, vadovaudamasis teisėtų lūkesčių apsaugos principu, panaikino Konkurencijos tarybos nutarimu UAB „RIMI LIETUVA“ paskirtą baudą. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo teigimu, nors Konkurencijos taryba ir pagrįstai nusprendė, kad UAB „RIMI LIETUVA“ tipinių sutarčių tam tikros nuostatos pažeidžia Įstatymo reikalavimus, šiuo atveju yra gintinas bendrovės teisėtas lūkestis, atsiradęs dėl 2011–2013 m. viešai Konkurencijos tarybos pažymose skelbtos Konkurencijos tarybos pozicijos, kad bendrovės tipinė sutartis nepažeidžia Įstatymo reikalavimų.

(33) Atsakydami į klausimą apie atliekamos Įstatymo įgyvendinimo stebėsenos tikslumą, didžioji dalis atsakymus pateikusių tiekėjų (85) matė jos pridėtinę vertę (žr. 4 pav.). Tiekėjai nurodė, kad vykdoma stebėseną atlieka švietimo, informavimo funkciją, t. y. padeda suvokti bendrą situaciją, įvertinti, su kokiomis situacijomis susiduria kiti tiekėjai, taip pat suteikia galimybę tiekėjams pateikti pasiūlymus dėl Įstatymo tobulinimo. Be to, anot maisto prekių ir gėrimų tiekėjų, atliekama Įstatymo įgyvendinimo stebėseną veikia kaip prevencijos priemonė, apsauganti tiekėjus nuo nesąžiningų MPI veiksmų, skatinanti didžiuosius tinklus laikytis Įstatymo reikalavimų. Juo labiau, tiekėjų nurodymu, dėl vykdomos stebėsenos pagerėjo ir tiekėjų padėtis derybose su MPI.

(34) Dėl stebėsenos tikslingumo pasisakė ir 1 MPI, kurios teigimu, Įstatymo įgyvendinimo stebėsenos metu pateiktos nuomonės skatina galimą Įstatymo nuostatų tobulinimą ir kryptingą jų pritaikymą.

⁷ Konkurencijos tarybos konsultacijos tikėtina neprireiktų, jei, pavyzdžiui, sutartyse būtų įtvirtintos nuostatos, kurios akivaizdžiai pažeidžia Įstatymo reikalavimus. Yra pagrindo manyti, kad tokių nuostatų vertinimui MPI turi pakankamai išteklių.

⁸ Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2017 m. rugsėjo 27 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-1537-858/217, UAB „RIMI LIETUVA“ v Konkurencijos taryba.

(35) Tačiau 61 maisto prekių ir gėrimų tiekėjo manymu, Įstatymo įgyvendinimo stebėseną nėra tikslinga ir neturi pridėtinės vertės. Anot tiekėjų, Įstatymo stebėseną ir stebėsenos pažymos neatspindi tikrosios padėties, nes nemaža dalis respondentų, vengdami neigiamų pasekmių, nedrįsta pateikti nuomonės, atitinkančios realią situaciją. Tiekėjų teigimu, stebėseną ir rengiamos pažymos nesuteikia pridėtinės vertės ir derybose su MPI, nes tai tik ataskaita, bet ne analizė ar pasiūlymai, kaip spręsti jiems aktualias problemas, stebėsenos efektas trumpalaikis.

(36) Konkurencijos taryba atkreipia dėmesį, jog atliekama stebėseną gali būti naudingesnė, taip pat ir pažymoje pateikiami pasiūlymai gali prisidėti prie Įstatymo tikslo įgyvendinimo, jei maisto prekių ir gėrimų tiekėjai bus aktyvesni, išdrįs pateikti nuomonę dėl tiekėjų ir MPI santykių vertinimo. Teikiantiems duomenis, paaiškinimus ir pateikusiems prašymus galioja Įstatyme numatyta tiekėjų tapatybės apsauga. Be to, pateiktų duomenų pagrįstumas, probleminių situacijų identifikavimas, detalizavimas turi tiesioginės įtakos ir pasiūlymų, kaip tobulinti Įstatymo nuostatą, formulavimui. Kitaip tariant, turint detalius paaiškinimus, duomenis, gali būti atliekami tyrimai, teikiami pagrįsti pasiūlymai. Pavyzdžiui, Konkurencijos tarybai atliekamos stebėsenos metu gavus pagrįstų duomenų dėl galimai nesąžiningų MPI veiksmų, buvo pateiktas siūlymas tobulinti Įstatymą papildant jį nuostata, kad didiesiems prekybos tinklams draudžiama sieti ne tik tiekėjo tiekiamų prekių kainas su tiekėjo taikomomis prekių kainomis tretiesiems asmenims, bet ir prekių tiekimo sąlygas. Į šį pasiūlymą buvo atsižvelgta, ir Įstatymas šiuo metu yra pakeistas. Buvo atsižvelgta ir į kitus pasiūlymus, pavyzdžiui, dėl tiekėjų tapatybės apsaugos, stebėsenos dažnumo, laikotarpio ir kt.

(37) Dėl stebėsenos atlikimo ir pažymos ruošimo netikslingumo pasisakė ir MPI. Neigiamą požiūrį išreiškę didieji prekybos tinklai pažymėjo, kad papildoma reguliariai vykdoma Įstatymo įgyvendinimo stebėseną yra perteklinė, neturinti reikšmingos įtakos siekiant įgyvendinti Įstatymo tikslus, nes Konkurencijos taryba turi įgaliojimus atlikti tyrimus ir Įstatymo reikalavimų nesilaikantiems ūkio subjektams skirti sankcijas. Juo labiau kad, pavyzdžiui, kiti teisės aktai jų įgyvendinimo stebėsenos nenumato, tačiau ir be jos įgyvendinami efektyviai. Anot MPI, pažymose nėra nustatomi pažeidimai, o Konkurencijos tarybai renkant stebėsenos metu informaciją ir neįvardinus, kokie MPI veiksmai galėtų būti laikytini nesąžiningais, MPI tikisi, kad neatlieka Įstatymo reikalavimams prieštaraujančių veiksmų. Dėl šių priežasčių, MPI teigimu, kyla abejonių dėl teisėtų lūkesčių užtikrinimo.

(38) Konkurencijos tarybos vertinimu, stebėsenos pažymos tikslas – informuoti visuomenę (ne tik MPI) apie Įstatyme įtvirtinto teisinio reguliavimo įgyvendinimą: tikslus, pasekmes ir būtinybę keisti (jei tokia yra) Įstatymo nuostatą. Taigi, pažymos tikslai yra kiti nei išankstinis įmonių veiksmų priežiūros mechanizmas ar patikrinimas, kad jų veiksmai teisėti. Atsižvelgdama į tai, Konkurencijos taryba mano, kad MPI teiginiai dėl stebėsenos netikslingumo yra nepagrįsti.

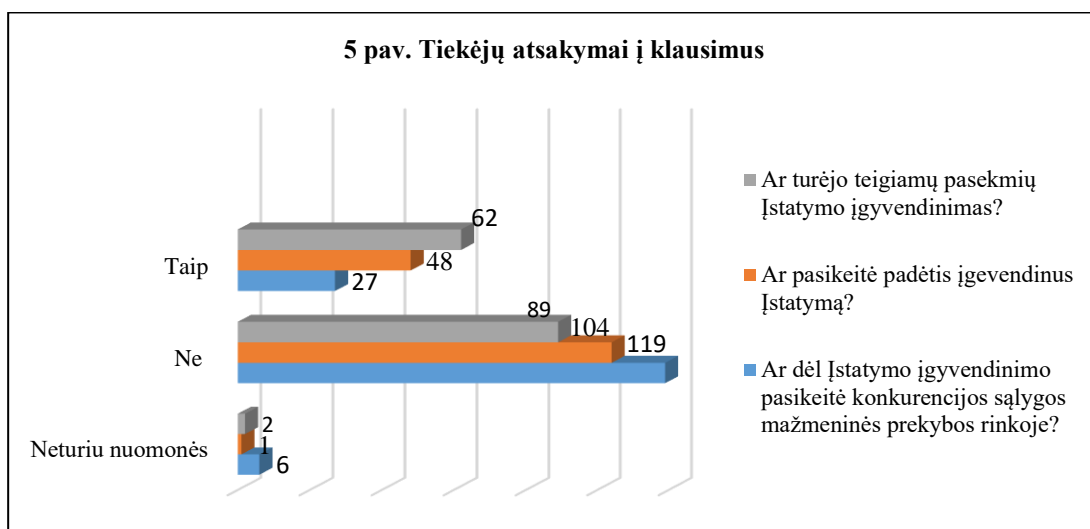
Respondentų nuomonė dėl Įstatyme nustatyto teisinio reguliavimo įgyvendinimo padarinių

(39) Įstatymo projekto aiškinamajame rašte⁹ buvo teigiama, kad įgyvendinus Įstatymą būtų sudarytos sąlygos riboti didelę rinkos galią turinčių mažmeninės prekybos įmonių galios panaudojimą ir apsaugoti teisėtus tiekėjų interesus. Dėl palankesnių verslo sąlygų tiekėjai galėtų daugiau lėšų skirti investicijoms, naujų produktų kūrimui ir inovacijoms. Taip pat įvardinama, kad įgyvendinus Įstatymo projektą galimos ir neigiamos pasekmės:

(a) didelę rinkos galią turinčios mažmeninės prekybos įmonės, siekdamos mažinti savo išlaidas prekių reklamai bei pardavimų skatinimui, gali mažinti tiekėjų skaičių ir sudaryti prekių tiekimo sutartis tik su stambiais, vartotojui jau gerai žinomais, tiekėjais, o tai gali sukurti palankias sąlygas nepagrįstai dominuoti rinkoje didiesiems tiekėjams, taip pat gali sumažėti parduodamų prekių asortimentas bei padidėti importuotų prekių lyginamasis svoris;

(b) galimas nežymus kainų augimas.

(40) Siekiant išsiaiškinti, ar buvo pasiektas Įstatymo tikslas, kokius padarinius sukėlė Įstatymo įgyvendinimas, teirautasi maisto prekių ir gėrimų tiekėjų. Taip pat kreiptasi ir į MPI.

(41) Atsakydami į klausimą, ar Įstatymo įgyvendinimas turėjo teigiamų pasekmių MPI ir maisto prekių ir gėrimų tiekėjų santykiams, interesų pusiausvyrai, didžioji dalis tiekėjų – 89 – pažymėjo, kad kokių nors teigiamų pasekmių įgyvendinus Įstatymą jie nepastebėjo, taip pat ir jų padėtis po Įstatymo įgyvendinimo nepasikeitė (žr. 5 pav.).

(42) Daugiau kaip trečdalis tiekėjų nurodė teigiamas Įstatymo įgyvendinimo pasekmes ir jų padėties pokyčius.

(43) Pavyzdžiui, atsakydami į klausimą, kokią naudą gavo iš Įstatymo įgyvendinimo, 62 tiekėjai paaiškino, kad MPI atsisakė įvairių nepagrįstų mokesčių, pakeitė ar atsisakė nesažiningų sutarčių sąlygų, tapo lengviau derėtis dėl palankesnių tiekimo sąlygų. Taip pat, tiekėjų teigimu, atsirado galimybių investuoti į naujų rinkų paiešką, galimybė daugiau lėšų skirti investicijoms, naujų produktų kūrimui ir inovacijoms, įmonės veiklos tobulinimui, prekių ženklo žinomumui didinti.

(44) Dėl teigiamų Įstatymo įgyvendinimo pasekmių pasisakė ir 2 MPI. Vienos jų teigimu, Įstatymu reguliuojama teigiama verslo santykių pusiausvyra visiems rinkos dalyviams, nepriklausomai nuo jų užimamos rinkos dalies.

(45) 3 didieji prekybos tinklai nurodė teigiamų Įstatymo įgyvendinimo pasekmių MPI ir tiekėjų santykiams, interesų pusiausvyrai nepastebėję. Kaip galima suprasti iš pateiktų atsakymų, jų manymu, dėl Įstatymo įgyvendinimo kyla ar gali kilti neigiamos pasekmės tiek jiems, tiek tiekėjams, taip pat vartotojams. Anot MPI, Įstatymas itin griežtas ir iš esmės riboja didžiųjų prekybos tinklų ir

⁹ Prieiga per: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=352204&p_query=&p_tr2=2.

tiekėjų susitarimo laisvę, net jei abi susitarimo šalys turi tokių ketinimų ar net jeigu pasiekti tam tikrą susitarimą yra tiekėjo interesas. MPI teigimu, Įstatymas riboja ir galimybę operatyviai priimti tam tikrus sprendimus ar sudaryti tiekėjų ir MPI susitarimus, kurių reikia, siekiant laiku sureaguoti į rinkos dinamiką, konkurentų veiksmus ir pan. Todėl, kaip teigia MPI, esant tokiam griežtam reguliavimui, be kita ko, nukenčia vartotojų interesai, kadangi jie galimai negauna maksimalios naudos, kurią galėtų gauti tuo atveju, jei Įstatymas MPI atžvilgiu būtų lankstesnis.

(46) Vis dėlto, kaip jau minėta pažymos (25) pastraipoje, atsakant į panašaus pobūdžio MPI argumentus, pateikdamos nuomonę MPI detaliau nepaaiškino, kodėl ir kokios galėtų kilti neigiamos pasekmės didiesiems prekybos tinklams, tiekėjams ar net vartotojams. Atkreiptinas dėmesys, kad Įstatyme nustatytas teisinis reguliavimas riboja MPI rinkos galią tik tiek, kad būtų užtikrinta šalių interesų pusiausvyra. Tačiau Įstatyme įtvirtintos nuostatos, suteikiančios šalims diskrecijos teisę tartis dėl abipusiai naudingų sąlygų. Dėl šių priežasčių teigti, kad Įstatymas itin griežtas ir iš esmės yra ribojama sutarčių laisvė, nėra pagrindo. Juo labiau kad Įstatymu siekiama drausti tik nesąžiningą prekybos praktiką.

(47) Nors didieji prekybos tinklai pažymėjo, kad Įstatymas itin griežtas MPI atžvilgiu ir teigiamų Įstatymo įgyvendinimo pasekmių MPI nepastebėjo, visos be išimties MPI nurodė, jog ėmėsi veiksmų, kad būtų užtikrinta tiekėjų ir didžiųjų prekybos tinklų interesų pusiausvyra. Pavyzdžiui, buvo prisijungta prie Europos Sąjungos inicijuotos gerosios praktikos iniciatyvos¹⁰, kuri skatina skaidrius vertikaliosios prekybos dalyvių santykius, išsiųsti tiekėjams laišakai apie standartinių prekių tiekimo sutarčių nuostatų pakeitimą, rengiami darbuotojų mokymai ir kt.

(48) Taip pat tiek maisto prekių ir gėrimų tiekėjų, tiek ir MPI buvo klausiama, ar dėl Įstatymo įgyvendinimo pasikeitė konkurencijos sąlygos mažmeninėje prekybos rinkoje.

(49) Didžioji dalis maisto prekių ir gėrimų tiekėjų, t. y. net 119 iš 153 atsakiusiųjų, nurodė (žr. 5 pav.), kad, jų nuomone, konkurencijos sąlygos mažmeninės prekybos rinkoje nepasikeitė. Tokią pačią poziciją išsakė ir 3 didieji prekybos tinklai. Viena MPI, nepažymėjusi nei teigiamo, nei neigiamo atsakymo, paaiškino, kad dėl Įstatymo įgyvendinimo MPI atsidūrė mažiau palankioje padėtyje nei kiti rinkoje veikiantys konkurentai tiek vartotojų, tiek lojalumo prasme¹¹.

(50) Teigiamai atsakiusi MPI nurodė, kad konkurencija tapo skaidresnė, rinkos dalyviai įgijo daugiau atsakomybės santykiuose su savo verslo partneriais bei konkurentais. Dėl pasikeitusių sąlygų teigiamai atsakė ir tiekėjai. 27 pažymėjo, kad, jų manymu, konkurencijos sąlygos pagerėjo, pavyzdžiui, atsirado nauji žaidėjai, padidėjo konkurencija mažmeninės prekybos rinkoje, vartotojui atsirado didesnė pasirinkimo galimybė.

(51) Siekiant išsiaiškinti maisto prekių ir gėrimų tiekėjų nuomonę dėl Įstatymo įgyvendinimo padarinių, jų buvo klausiama ir apie tai, ar MPI sutartyse vis dar yra įtvirtinusios nuostatas, kurios galėtų būti vertinamos kaip didžiųjų prekybos tinklų nesąžiningi veiksmai, ar tokių veiksmų MPI neatlieka praktiškai (nepaisant to, kad sutartyse tokių nuostatų nėra), ar galbūt MPI atlieka kitus veiksmus, kurie nėra numatyti Įstatyme, bet galėtų prieštarauti sąžiningai prekybos praktikai ir galėtų varžytų tiekėjų galimybes laisvai veikti rinkoje (žr. 6 pav.).

(52) Didžioji dalis į minėtus klausimus atsakiusių tiekėjų nurodė, kad, jų manymu, didieji prekybos tinklai nesąžiningų veiksmų tiekėjų atžvilgiu neatlieka ir jų padėties nebloginą. Tačiau dalis tiekėjų pažymėjo, kad jų padėtį blogina MPI veiksmai, kurie galėtų būti pripažinti kaip nesąžiningi. Pavyzdžiui, anot tiekėjų, MPI taiko nepagrįstai dideles baudas, kurios nėra susijusios su faktiškai patirta komercine žala ar galimai negautomis pajamomis. Taip pat, tiekėjų teigimu, siekiant išvengti galimų baudų už nepristatytas prekes ar tik dalį pristatytų prekių, jiems užkraunama finansinė našta ir papildomos išlaidos, susijusios su didesniu atsargų laikymu, t. y. tiekėjas atsako už planuojamus prekių kiekius, bet suplanuoti kiekiai gali būti nenuperkami arba, jei tiekėjas suplanuoja mažesnę kiekį, nei reikėtų, ir nepateikia užtektinai produkcijos – moka baudas. Tuo tarpu MPI, kaip pažymi

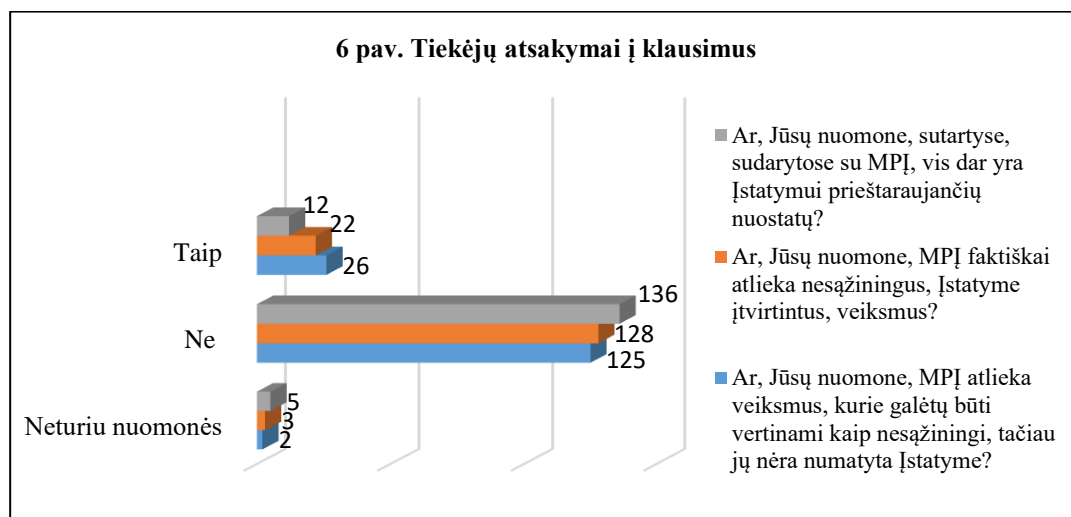
¹⁰ <http://www.supplychaininitiative.eu/>

¹¹ Anot MPI, Įstatymo 3 straipsnyje numatytų veiksmų draudimas nepagrįstai riboja MPI bei tiekėjų sutartinę laisvę, galimybes konkurencingai veikti maisto prekių ir gėrimų mažmeninės prekybos rinkoje, operatyviai ir lanksčiai reaguoti į jos pokyčius, užtikrinti geriausią prekių asortimentą bei kainas vartotojams.

tiekėjai, neprisiima jokių įsipareigojimų nei dėl prekių užsakymo terminų (pavyzdžiui, užsakymas gali būti pateikiamas prieš 1 dieną, o normali praktika – 3 dienos), nei dėl užsakymo kiekių.

(53) Taip pat, anot tiekėjų, jų padėčiai MPI veiksmų kontekste turi įtakos ir įvairūs MPI taikomi mokesčiai: apyvartos, logistikos, taros nurašymo.

(54) Šiuo aspektu atkreiptinas dėmesys, kad reikėtų vengti sutartinius santykius tarp tiekėjų ir didžiųjų prekybos tinklų sureguliuoti pernelyg detaliam ir griežtai. Juo labiau kad tiekėjai, pateikdami nuomones, detaliam nepaaiškino, kodėl vieni ar kiti MPI veiksmai galėtų būti vertintini kaip nesąžiningi. Kita vertus, pastebėtina, kad minėtus MPI veiksmus kaip nesąžiningus tiekėjai įvardina ne pirmą kartą¹². Dėl šių priežasčių tikslinga būtų šiuos klausimus aptarti detaliam (žr. pažymos (72)–(74) pastraipas).

(55) Tiekėjų manymu, sąžiningai prekybos praktikai galėtų prieštarauti ir tai, kad MPI nustato ilgus apmokėjimo atidėjimo terminus, nes tokiu būdu MPI savo apyvartinių lėšų trūkumo riziką perkelia tiekėjams, o tai neigiamai veikia jų galimybes laisvai veikti rinkoje.

(56) Šiuo aspektu svarbu priminti, kad Lietuvoje galioja Lietuvos Respublikos atsiskaitymo už žemės ūkio produkciją įstatymas, Lietuvos Respublikos mokėjimų, atliekamų pagal komercines sutartis, vėlavimo prevencijos įstatymas ir kiti poįstatyminiai teisės aktai, kurie detaliam reglamentuoja atsiskaitymų už prekes terminus. Tiekėjams manant, kad MPI mokėjimų tvarka galimai pažeidžia minėtų teisės aktų nuostatas, jie gali pažeistus interesus ginti šių teisės aktų nustatyta tvarka.

(57) Buvo ir tokių tiekėjų, kurie pažymėjo, kad MPI vis dar primeta nesąžiningas tiekimo sąlygas, teikia nepagrįstus reikalavimus, t. y. galimai atlieka nesąžiningus veiksmus, prieštaraujančius Įstatymui. Šią tiekėjų pateiktą informaciją Konkurencijos taryba įvertins ir, esant pagrindui įtarti galimą Įstatymo pažeidimą, bus atlikti tyrimai Įstatymo nustatyta tvarka.

(58) Tiesioginės apklausos metu tiekėjų teirautasi ir apie tai, ar buvo didmeninio prekių pirkimo–pardavimo sutarčių, sudaromų su MPI, kurios nepratęstos (nesudarytos) stebėsenos laikotarpiu (buvo prašoma įvardinti ir sutarčių nepratęsimo priežastis).

(59) Didžioji dalis atsakiusių tiekėjų (140 iš 153) pažymėjo, kad nepratęstų su MPI sudarytų prekių pirkimo sutarčių nebuvo. 13 tiekėjų nurodė, jog nesutarę su MPI dėl prekių tiekimo sąlygų, sutarčių nepratęsė (nesudarė).

¹² Tiekėjų siūlymai Įstatymu reguliuoti baudas itin detaliam aptarti Konkurencijos tarybos 2015 m. skelbtoje Įstatymo stebėsenos pažymoje (http://kt.gov.lt/uploads/documents/files/veiklos-sritys/mazmenine-prekybs/pazymos/pazyma_2015-03-02.pdf).

Respondentų pasiūlymai dėl Įstatymo tobulinimo

(60) Įstatymo įgyvendinimo stebėsenos tikslas – įvertinti ne tik teisinio reguliavimo reikalingumą, efektyvumą, tačiau ir poreikį keisti teisinį reguliavimą, jį tobulinti.

(61) Šiuo aspektu, visų pirma, atkreiptinas dėmesys į Europos Sąjungos lygiu atsiradusias iniciatyvas, susijusias su nesąžiningos prekybos praktikos maisto tiekimo grandinėje reglamentavimu.

(62) Paminėtina, kad šiuo metu Europos Komisija yra parengusi ir pateikusi pasiūlymą priimti Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą dėl įmonių vienu kitoms taikomų nesąžiningos prekybos praktikų maisto tiekimo grandinėje (toliau – Direktyva)¹³. Pastarojoje, siekiant suteikti didesnę galią silpniausiems, menką derybinę galią turintiems tiekėjams (tiekėjas suprantamas kaip mažo arba vidutinio dydžio įmonė, kaip nustatyta Europos Sąjungos lygmens apibrėžtyje¹⁴), siūloma įtvirtinti minimalų draudžiamos nesąžiningos prekybos praktikos pavyzdžių sąrašą.

(63) Pavyzdžiui, siūloma, kad būtų draudžiama maisto prekių pirkėjui už greitai gendančius maisto produktus sumokėti vėliau kaip per 30 kalendorinių dienų nuo tiekėjo sąskaitos faktūros gavimo dienos. Arba pirkėjui siūloma uždrausti vienašališkai atgaline data pakeisti sutarties sąlygas dėl tiekimo ar pristatymo dažnumo, laiko arba tiekiamų ar pristatomų produktų kiekio. Taip pat siūloma uždrausti pirkėjui atšaukti greitai gendančių maisto produktų užsakymus likus per mažai laiko, kad būtų galima pagrįstai tikėtis, jog tiekėjas ras alternatyvų šių produktų pardavimo ar panaudojimo būdą. Siūlomoje Direktyvoje įvardinamas ir sąrašas praktikų, kurios bus draudžiamos, jei tiekėjas ir pirkėjas sudarydami tiekimo sutartį aiškiai ir nedviprasmiškai nebus sutarę dėl maisto produktų gražinimo, mokesčio už produktų sandėliavimą, demonstravimą, įtraukimą į sąrašus ar užmokesčio už maisto produktų pardavimo skatinimą (jei skatinimą inicijuoja pirkėjas, tokiu atveju jis turėtų nurodyti skatinimo laikotarpį ir ketinamą užsakyti produktų kiekį), rinkodarą.

(64) Direktyvoje pateikti pasiūlymai, kurie tam tikru aspektu nurodomi ir Lietuvoje galiojančiame Įstatyme. Jei bus priimtas siūlomas Direktyvos projektas, kai kurias Įstatymo nuostatas, tikėtina, reikės tikslinti ar papildyti naujais draudžiamais veiksmais.

(65) Siekiant įvertinti, ar šiuo metu yra poreikis keisti teisinį reguliavimą, jį tobulinti, apklausos metu maisto prekių ir gėrimų tiekėjų, taip pat ir didžiųjų prekybos tinklų buvo klausiama, ar jie turi pasiūlymų, kaip būtų galima tobulinti Įstatymą.

(66) MPĮ pasiūlė įvertinti Įstatymo 3 straipsnyje numatytų draudimų poreikį bei tokių draudimų nebuvimo galimą realią žalą tiekėjams, vartotojams, atsižvelgiant į mažmeninės prekybos maisto prekėmis bei gėrimais rinkos Lietuvoje specifiką.

(67) Tačiau MPĮ nedetalizavo, kodėl turėtų būti atsisakoma Įstatyme numatytų draudimų. Be to, Europos Sąjungos mastu šiuo metu laikomasi tokio paties požiūrio kaip ir Lietuvoje, t. y. jog reikia ginti tiekėjus nuo didesnę derybinę galią turinčių pirkėjų. Taigi, šiuo atveju svarstyti MPĮ pasiūlymo nėra pagrindo.

(68) Šiuo metu nėra pagrindo svarstyti ir MPĮ klausimo, ar Įstatymo 3 straipsnio 1 dalies 7, 8, 10 punktuose numatyti reikalavimai sudaryti išankstinius rašytinius susitarimus tarp mažmeninės prekybos tinklų bei tiekėjų tais atvejais, kai abi susitarimo šalys neprieštarauja kitos formos susitarimams, nėra pertekliniai ir nepagrįstai neapsunkina ūkio subjektų galimybių sėkmingai veikti rinkoje, operatyviai reaguojant į rinkos pasikeitimus bei pateikiant vartotojams geriausius pasiūlymus. Ši išvada darytina atsižvelgus į tai, kad, kaip minėta pažymos (46) pastraipoje, Įstatyme nustatytas teisinis reguliavimas riboja MPĮ rinkos galią tik tiek, kad būtų užtikrinta šalių interesų pusiausvyra, tačiau nėra ribojami sąžiningi ir efektyvūs susitarimai. Todėl, jei tokių susitarimų šalys nėra sudariusios arba sudarytose sutartyse sąlygos primestos, neaiškios, ar kai didesnę derybinę galią turinčiai šaliai leidžiama vėliau vienašališkai keisti sąlygas, akivaizdu, kad tokiu būdu nukrypstama nuo sąžiningos praktikos. Dėl šių priežasčių yra pagrindo manyti, kad išankstinis rašytinis susitarimas iš esmės ir atspindi, jog šalys tariasi dėl sąlygų, kurios naudingos abiem pusėms. Atsižvelgus į tai,

¹³ https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/initiatives/com-2018-173_en.

¹⁴ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32003H0361>.

nėra pagrindo laikyti tokį Įstatymo reikalavimą pertekliniu.

(69) Dėl pasiūlymo įtvirtinti, kokia forma sudaromi susitarimai galėtų būti prilyginami rašytinei susitarimo formai (rašytinė susitarimo forma galėtų būti: pasiūlymas / patvirtinimas el. paštu, apsikeitimas skenuotais dokumentais el. paštu, faksu, susitarimas raštu, pasirašytas elektroniniu parašu), pažymėtina, kad Lietuvos Respublikos civilinis kodeksas įtvirtina sutarties formai taikomus reikalavimus. Pagal Civilinio kodekso 6.192 straipsnio 1 dalį sutarties formai taikomos šio kodekso 1.71–1.77 straipsnių taisyklės, reglamentuojančios sandorių formą. Be to, jeigu sandoris buvo sudarytas panaudojant telekomunikacijų galinius įrenginius, tai visais atvejais privalo būti pakankamai duomenų sandorio šalims nustatyti¹⁵. Atsižvelgiant į tai, yra pagrindo manyti, jog Įstatymo papildymas, numatant reikalavimus sutarties formai, būtų perteklinis. Todėl šiuo aspektu keisti Įstatymą nėra pagrindo.

(70) MPI siūlė teikti individualias išankstines konsultacijas dėl Įstatymo aiškinimo, stebėsenos metu nustatčius tam tikrų neatitikimų, operatyviai informuoti ūkio subjektus.

(71) Kaip minėta pažymos (32), (38) pastraipose, išankstinis konsultacijų ūkio subjektams teikimas ar informavimas apie stebėsenos metu nustatytus galimus neatitikimus Įstatymo reikalavimams iš esmės nėra galimas dėl to, kad turi būti vertinamos ir išsamiai analizuojamos konkrečios situacijos aplinkybės. Tuo metu, kai Konkurencijos taryba apklausia tiekėjus, MPI institucija gali nežinoti visų aplinkybių, kadangi gaunama tik abstrakti, pirminė informacija. Juo labiau, primintina, kad stebėsenos pažyma iš esmės yra ataskaita ir informacinio pobūdžio dokumentas, kurio tikslas nėra išankstinis įmonių veiksmų priežiūros mechanizmas ar patikinimas, kad jų veiksmai teisėti. Dėl šių priežasčių nėra pakankamo pagrindo teigti, jog minėtais aspektais turėtų būti tobulinamas Įstatymas.

(72) Tuo tarpu, tiekėjų įsitikinimu, būtų tikslinga sureguliuoti MPI skiriamų baudų, netesybų dydžius. Anot tiekėjų, MPI taiko neproporcingai dideles baudas už kiekvieną prekių tiekimo pažeidimo atvejį ar kitus didmeninio prekių pirkimo–pardavimo sutarčių sąlygų neatitikimo atvejus. Taip pat tiekėjai atkreipė dėmesį, kad Įstatymu turėtų būti sureguliuoti prekių pateikimo MPI terminai, kiekiai¹⁶, pareiga atsiimti specialiai akcijoms pagamintas prekes, įtvirtintas draudimas reikalauti pastovių prekių tiekimo nuolaidų. Tiekėjų nuomone, Įstatyme turėtų būti pakeistos nuostatos, kuriomis numatyta, kad Įstatymas nėra taikomas MPI ir tiekėjų, kurių bendrosios pajamos paskutiniaisiais finansiniais metais yra didesnės kaip 40 milijonų eurų, santykiams. Anot tiekėjų, nepriklausomai nuo tiekėjo bendrųjų pajamų, MPI visada yra stiprioji šalis, primetanti tiekėjui savo tipines sutarties sąlygas. Taip pat tiekėjai įsitikinę, kad Įstatymas turėtų būti taikomas ne tik didiesiems prekybos tinklams, tačiau ir kitiems prekybininkams (aljansams, sąjungoms, susivienijimams).

(73) Vertinant šiuos maisto prekių ir gėrimų tiekėjų pasiūlymus, pažymėtina, jog tiekėjai nedetalizavo savo nuomonių, nesukonkretino, kodėl Įstatymu reikėtų atitinkamai reguliuoti jų ir MPI santykius, taip pat detalčiau nepaaiškino, kodėl kai kurie MPI veiksmai galėtų prieštarauti sąžiningai prekybos praktikai. Vis tik, siekiant tobulinti Įstatymo nuostatas, reglamentuojančias specifinius tiekėjų ir MPI santykius, pasiūlymų pagrįstumą reikia vertinti itin apgalvotai. Dėl šių priežasčių minėtus tiekėjų keliamus klausimus, įskaitant ir tuos, kurie susiję su esminių procedūrų vertinimu, dėl kurių buvo pateiktas Asociacijos paklausimas¹⁷, tikslinga įvertinti detaliau. Atsižvelgus į tai, jog Įstatyme nustatyto teisinio reguliavimo politikos formavimas priskirtas Ūkio ministerijai¹⁸, siūlytina pastarajai, bendradarbiaujant su Konkurencijos taryba, įtraukiant suinteresuotus asmenis (tiekėjus,

¹⁵ Civilinio kodekso 1.76 straipsnio 2 dalis.

¹⁶ Anot tiekėjų, sutartyse nustatyti per trumpi užsakymų įvykdymo terminai (kitą dieną po užsakymo gavimo) bei neprognozuojami užsakomų prekių kiekiai, kurie atskirais atvejais kelis kartus viršija vidutinius statistinius kiekius. Tai, kaip nurodoma, netaikoma akcinėms prekėms, kurių didesnis kiekis užsakomas iš anksto, bet pasitaiko atvejų, jog ir akcijoms užsakomi neadekvatūs prekių kiekiai, kurių tiekėjai pateikti negali, o už tai skiriamos baudos.

¹⁷ Minėta pažymos (11) pastraipoje.

¹⁸ <http://ukmin.lrv.lt/lt/veiklos-sritys/verslo-aplinka/prekyba>.

MPI atstovaujančias organizacijas), įvertinti situaciją, kitų šalių šiuo klausimu turimą praktiką¹⁹ ir pateikti Įstatymo tobulinimo pasiūlymus, jei tokių būtų.

(74) Taip pat galėtų būti įvertintas ir tiekėjų pasiūlymas Konkurencijos tarybai, atliekant Įstatyme nustatytas funkcijas, suteikti įgaliojimų tikrinti MPI patalpas²⁰, pasiūlymas Įstatyme numatyti nuostatas, numatančias atsiskaitymų už įsigytas prekes terminus (tiekėjų teigimu, maisto prekės ir gėrimai paprastai yra greito apyvartumo prekės, kurios MPI tiekiamos dažnai, o jas perkantys vartotojai su MPI atsiskaito iš karto, tuo tarpu mokėjimo už prekes terminai tiekėjams yra labai ilgi) ar pasiūlymas apriboti MPI vykdomų pardavimo skatinimo įkainius, kadangi jie neproporcingai dideli (tiekėjų nurodymu, reklamos įkainiai Lietuvoje yra 3 kartus didesni nei Latvijoje ir 5 kartus didesni nei Estijoje).

(75) Be minėtų pasiūlymų, tiekėjų įsitikinimu, Įstatyme tikslinga įtvirtinti nuostatas, kurios draustų MPI reikalauti iš tiekėjo konkrečios sumos už pardavimų skatinimą, kompensuoti tinklo daromas akcijas, kurios nėra suderintos su juo.

(76) Įstatymo 3 straipsnio 1 dalies 8 punktą draudžia didelę rinkos galią turinčiai MPI nustatyti reikalavimą maisto prekių ir gėrimų tiekėjui tiesiogiai ar netiesiogiai apmokėti dalį MPI arba kartu su šia įmone vykdomo pardavimo skatinimo išlaidų ar kitokiu būdu už jas atlyginti, išskyrus atvejus, kai yra MPI ir tiekėjo rašytinis susitarimas dėl apmokamų išlaidų dydžio ir numatomų taikyti pardavimo skatinimo veikslių. Taigi, jau ir šiuo metu įtvirtintos nuostatos draudžia iš tiekėjo reikalauti apmokėti pardavimų skatinimo išlaidas, nepriklausomai, ar tai konkreti suma, ar procentas nuo pardavimų. Tačiau Įstatymas numato šio draudimo išimtį, t. y. kad šalis dėl galimos naudos pačiam tiekėjui gali susitarti, kad kartu su MPI skatins pardavimus ir sumokės dalį išlaidų. Tokiu atveju turi būti rašytinis susitarimas dėl abiejų elementų – apmokamų išlaidų dydžio ir numatomų taikyti pardavimo skatinimo veikslių. Atsižvelgdama į tai, Konkurencijos taryba laikosi nuomonės, jog nurodytu aspektu tobulinti Įstatymo nėra pagrindo.

(77) Tiekėjų manymu, Įstatyme taip pat turėtų būti įtvirtintos nuostatos, sudarančios galimybę tiekėjui, kuris prašė neatskleisti jo tapatybės ir pateikė dėl to motyvus, tačiau Konkurencijos tarybai nusprendus, kad prašymas nėra motyvuotas, atsiimti skundą neatskleidžiant informacijos MPI.

(78) Įstatymo 5 straipsnis numato tiekėją identifikuojančių duomenų apsaugą. Tačiau šiuo metu Įstatyme nėra aiškiai nurodoma, kaip būtų elgiamasi tiekėjų nurodytu atveju. Tokia nuostata, kaip matyti, gali neskatinti tiekėjus teikti pareiškimus dėl MPI galimai atliekamų nesąžiningų veikslių. Siekiant, kad tiekėjams nekiltų abejonių dėl jų tapatybės apsaugos, siūlytina Įstatyme aiškiai nurodyti, jog tiekėjui, pateikusiam Konkurencijos tarybai pareiškimą dėl galimo pažeidimo, jo prašymu garantuojama jį identifikuojančių duomenų apsauga, nereikalaujant pateikti tokio prašymo motyvų. Tokiu būdu, yra pagrindo manyti, tiekėjai būtų skatinami veikti aktyviau ir pranešti apie galimus Įstatymo pažeidimus.

(79) Tiekėjus aktyviau ginti savo pažeistus interesus galėtų paskatinti ir maisto prekių ir gėrimų tiekėjų pasiūlymas Įstatyme numatyti, kad MPI galėtų būti baudžiamos ne tik už nesąžiningas sąlygas sutartyse, bet ir už atsakomuosius veiksmus tuo atveju, jei kuris nors tiekėjas pateikia skundą dėl MPI.

(80) Kaip nurodo tiekėjai, toks atsakomųjų veikslių draudimas jau yra įtvirtintas neprivalomuose Europos Sąjungos tiekimo grandinės iniciatyvos principuose. Be to, toks pasiūlymas prisidėtų prie Įstatymo tikslo – riboti didelę rinkos galią turinčių mažmeninės prekybos įmonių rinkos galios panaudojimą bei užtikrinti tiekėjų ir didelę rinkos galią turinčių mažmeninės prekybos įmonių interesų pusiausvyrą – įgyvendinimo.

¹⁹ Pavyzdžiui, Latvijos Respublikoje galiojantis panašaus pobūdžio teisės aktas įtvirtina draudimą mažmeninės prekybos maisto produktais tiekėjui nustatyti nesąžiningas, nepagrįstas sankcijas už sutarties nuostatų pažeidimus (http://vvc.gov.lv/export/sites/default/docs/LRTA/Likumi/Unfair_Retail_Trade_Practices_Prohibition_Law.pdf).

²⁰ Kaip minėta pažymos (29) pastraipoje, bet kokie ūkio subjektų patalpų, kito turto patikrinimai laikomi ūkio subjektų teisės į privatumą ribojimu, todėl sprendžiant dėl tokio ribojimo įtvirtinimo Įstatyme, turėtų būti vertinama, ar tokiu ribojimu būtų siekiama teisėto tikslo bei ar tai būtų būtina (proporcinga) demokratinėje visuomenėje.

Kiti Įstatymo įgyvendinimo stebėsenos metu Konkurencijos tarybos atlikti veiksmai

(81) 2015 m. Konkurencijos taryba atlikusi tyrimą pripažino, kad UAB „RIMI LIETUVA“ piktnaudžiavo rinkos galia ir sutartyse, sudaromose su maisto prekių ir gėrimų tiekėjais, nustatė nesažiningas sąlygas²¹. Bendrovė Konkurencijos tarybos sprendimą apskundė teismams²², kurie, svarbu pastebėti, visa apimtimi patvirtino, kad Konkurencijos taryba pagrįstai pripažino, jog bendrovės su tiekėjais sudarytų sutarčių nuostatos neteisėtai įpareigojo įmones iš anksto paskirti ir iki metų pabaigos sumokėti pardavimo skatinimo biudžetą, atlyginti už prekių pardavimo skatinimą, o mažmeninės prekybos įmonei suteikė teisę savo nuožiūra perskirstyti pardavimo skatinimo biudžetą bei reikalauti mokėti ankstesnių metų dydžio biudžetą nesutarus dėl naujų sąlygų.

(82) Sulaukusi apeliacinės instancijos teismo sprendimo, siekdama, kad MPI įsivertintų su tiekėjais sudarytų didmeninio pirkimo–pardavimo sutarčių nuostatas ir užtikrintų, kad jos atitiktų Įstatymo reikalavimus, Konkurencijos taryba išsiuntė didelę rinkos galią turinčioms MPI informacinio pobūdžio raštą. Konkurencijos taryba atkreipė MPI dėmesį į pagrindinius Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo sprendimo aspektus. Konkurencijos taryba atkreipė dėmesį ir į tai, kad jei MPI ir tiekėjas nori susitarti dėl mokėjimo už prekių išdėstymą, jie turėtų sudaryti susitarimą, kuriame būtų numatytas konkretus išlaidų dydis.

(83) Taip pat Konkurencijos taryba kreipėsi į tiekėjus primindama tapatybės įslaptinimo galimybę ir paskatindama ją naudotis²³. Šiuo tikslu buvo sukurta ir el. pašto dėžutė *mazmenine.prekyba@kt.gov.lt*.

V. Teisinio reguliavimo reikalingumo, pakankamumo ir efektyvumo įvertinimas

(84) Atsižvelgdama į Įstatymo įgyvendinimo stebėsenos metu surinktus duomenis, Konkurencijos taryba daro išvadą, kad Įstatyme nustatytas teisinis reguliavimas prisideda prie Įstatymo tikslo – riboti didelę rinkos galią turinčių mažmeninės prekybos įmonių galios panaudojimą ir užtikrinti tiekėjų ir didelę rinkos galią turinčių mažmeninės prekybos įmonių interesų pusiausvyrą – įgyvendinimo. Ši išvada darytina dėl kelių priežasčių.

(85) Pirma, nors apie 58 proc. į anketas atsakiusiųjų tiekėjų, kaip nurodyta pažymos (41) pastraipoje, pažymėjo, kad kokių nors teigiamų pasekmių įgyvendinus Įstatymą jie nepastebėjo, taip pat ir jų padėtis po Įstatymo įgyvendinimo nepasikeitė, tačiau daugiau kaip trečdalis tiekėjų įvardino gavę naudą. Pavyzdžiui, kaip paminėta pažymos (43) pastraipoje, tiekėjai paaiškino, kad tapo lengviau derėtis dėl palankesnių tiekimo sąlygų, atsirado galimybių investuoti į naujų rinkų paiešką, galimybė daugiau lėšų skirti investicijoms, naujų produktų kūrimui ir inovacijoms, įmonės veiklos tobulinimui, prekių ženklo žinomumui didinti. Svarbu ir tai, kad dėl Įstatymo įgyvendinimo teigiamų pasekmių, kaip nurodyta pažymos (44) pastraipoje, pasisakė ir didieji prekybos tinklai.

(86) Antra, svarbu ir tai, kad atsižvelgiant į apklausos metu pateiktas nuomones, kaip nurodyta pažymos (59) pastraipoje, šiuo metu nėra pagrindo teigti, jog bent su vienu tiekėju didmeninio pirkimo–pardavimo sutartys buvo nutrauktos dėl Įstatymo įgyvendinimo (buvo įvardintos kitos priežastys). Taip pat, atsižvelgiant į turimus paaiškinimus, nėra pagrindo vienareikšmiškai teigti, kad dėl Įstatymo įgyvendinimo pablogėjo apklaustųjų padėtis ar jie būtų patyrę nuostolių.

(87) Trečia, paminėtina ir tai, kad, kaip nurodyta pažymos (19), (20), (26) pastraipose, didžioji dalis tiekėjų, taip pat ir MPI nurodė, kad Įstatyme įtvirtintas teisinis reguliavimas yra pakankamas ir

²¹ Konkurencijos tarybos 2015 m. rugsėjo 18 d. nutarimas Nr. 1S-97/2015 „Dėl UAB „RIMI LIETUVA“ veiksmų atitikties Lietuvos Respublikos mažmeninės prekybos įmonių nesažiningų veiksmų draudimo įstatymo 3 straipsnio reikalavimams“, <https://kt.gov.lt/lt/dokumentai/del-uab-rimi-lietuva-veiksmu-atitikties-lietuvos-respublikos-mazmenines-prekybos-imoniu-nesaziningu-veiksmu-draudimo-istatymo-3-straipsnio-reikalavimams>.

²² Vilniaus apygardos administracinio teismo 2016 m. gegužės 30 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. eI-4364-643/2016, *UAB „RIMI LIETUVA“ v Konkurencijos taryba*; Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2017 m. rugsėjo 27 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-1537-858/217, *UAB „RIMI LIETUVA“ v Konkurencijos taryba*.

²³ <http://kt.gov.lt/naujienos/konkurencijos-taryba-kviecia-tiekėjus-naudotis-galimybe-su-skundu-pateikti-prasyma-uzslaptinti-tapatybe>.

efektyvus. Kas savo ruožtu galėjo nulemti ir didžiosios dalies tiekėjų atsakymus, kad MPI jų atžvilgiu galimai nesąžiningų veiksmų neatlieka (pažymos (52) pastraipa). Kaip minėta pažymos (19), (33) pastraipose, tiekėjai nurodė, kad Įstatyme įtvirtintas teisinis reguliavimas veikia kaip didžiuosius prekybos tinklus nuo nesąžiningų veiksmų atgrasanti prevencinė priemonė.

(88) Kita vertus, tiekėjų atsakymams tiek dėl Įstatyme įtvirtinto teisinio reguliavimo pakankamumo, efektyvumo, tiek dėl galimai atliekamų nesąžiningų veiksmų įtakos galėjo turėti „baimės faktorius“. Kaip įvardinta pažymos (21), (26), (35), (57) pastraipose, dalis tiekėjų nurodė, jog Įstatymas nei efektyvus, nei jame įtvirtintas teisinis reguliavimas pakankamas, o MPI vis dar naudojasi rinkos galia ir galimai atlieka nesąžiningus Įstatymu draudžiamus veiksmus.

(89) Apibendrinus maisto prekių ir gėrimų tiekėjų, taip pat ir MPI nuomones dėl Įstatyme įtvirtinto teisinio reguliavimo efektyvumo ir pakankamumo, akivaizdu, kad nuomonės nėra vienareikšmiškos. Dėl šių priežasčių skubėti keisti Įstatymo nuostatas, ypač plečiant draudžiamus veiksmus, neįvertinus galimų griežtesnio reguliavimo pasekmių, šiuo metu nėra tikslinga. Siūlytina išnaudoti turimus Įstatyme įtvirtintus įrankius daugiau dėmesio skiriant bendradarbiavimui su tiekėjais, jų skatinimui būti aktyvesniems pranešant apie galimus Įstatymo pažeidimus (primintina, Konkurencijos taryba nuo Įstatymo įsigaliojimo, t. y. nuo 2010 m., nėra gavusi nė vieno pagrįsto tiekėjo skundo).

(90) Įstatyme įtvirtinto teisinio reguliavimo efektyvumo didinimui tikslinga, kaip minėta (78), (80) pastraipose, atsižvelgti į kelis pasiūlymus.

(91) Vienas jų susijęs su nuostatų dėl tiekėjų identifikacinių duomenų apsaugos tikslinimu. Šis pasiūlymas suteiktų teisinio aiškumo tiekėjams ir paskatintų labiau pasitikėti Konkurencijos taryba bei teikti pareiškimus tuo atveju, jei pažeidžiami Įstatymo reikalavimai.

(92) Kitas pasiūlymas – įtvirtinti Įstatyme nuostatas, kuriomis MPI būtų draudžiama imtis atsakomųjų veiksmų tiekėjų atžvilgiu, jei šie gintų savo pažeistas teises. Pasiūlymas sukurtų prielaidas užtikrinti MPI ir tiekėjų interesų pusiausvyrą ir paskatintų tiekėjus aktyviau ginti savo teises.

(93) Jei būtų keičiamos Įstatymo nuostatos, Konkurencijos taryba papildomai siūlo tobulinti stebėsenos mechanizmą. Šiuo metu, kaip nurodyta Įstatymo 15 straipsnyje, Įstatymo įgyvendinimo stebėsenos pažyma teikiama Lietuvos Respublikos Vyriausybės paskirtai teisinio reguliavimo stebėseną koordinuojančiai institucijai, t. y. Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijai. Vis dėlto atkreiptinas dėmesys, jog Įstatyme nustatyto teisinio reguliavimo politikos formavimas, kaip minėta pažymos (73) pastraipoje, priskirtas Ūkio ministerijai. Todėl siekiant, kad Ūkio ministerija operatyviau gautų Įstatymo tobulinimo pasiūlymus, siūlome keisti Įstatymo įgyvendinimo stebėsenos organizavimo tvarką.

VI. Išvada dėl reikalingumo keisti teisinį reguliavimą ar jo atsisakyti

(94) Atsižvelgusi į vykdytos Įstatymo įgyvendinimo stebėsenos metu surinktus duomenis, Konkurencijos taryba siūlo:

- (a) Įstatyme aiškiai nurodyti, jog tiekėjui, pateikusiam Konkurencijos tarybai pareiškimą dėl galimo pažeidimo, jo prašymu garantuojama jį identifikuojančių duomenų apsauga, nereikalaujant pateikti tokio prašymo motyvų;
- (b) MPI drausti taikyti atsakomuosius veiksmus tiekėjų atžvilgiu, jei tiekėjai pateiktų skundą dėl MPI veiksmų ar kitaip gintų savo pažeistas teises;
- (c) įvertinti kitus tiekėjų pateiktus pasiūlymus (dėl baudų, dėl pajamų, kurias vertinant sprendžiama, ar ginami tiekėjų interesai, atsiskaitymo terminų už prekes įtvirtinimo, papildomų įgaliojimų Konkurencijos tarybai suteikimo, prekių pateikimo MPI terminų, kiekių suregulavimo, pareigos MPI atsiimti specialiai akcijoms pagamintas prekes įtvirtinimo, draudimo reikalauti pastovių prekių tiekimo nuolaidų, esminių procedūrų vertinimo, siūlymo apriboti MPI vykdomų pardavimo skatinimo įkainius, dėl Įstatymo taikymo ne tik didiesiems prekybos tinklams, tačiau ir kitiems

prekybininkams) Ūkio ministerijai bendradarbiaujant kartu su Konkurencijos taryba ir įtraukiant suinteresuotus asmenis (tiekėjus, MPI atstovaujančias organizacijas).

(95) Tuo atveju, jei bus keičiamos Įstatymo nuostatos, Konkurencijos taryba papildomai siūlo tobulinti Įstatymo įgyvendinimo stebėsenos organizavimo tvarką ir numatyti, kad Įstatymo įgyvendinimo stebėsenos pažyma, kurioje aptariami priimant Įstatymą siekti tikslai, priėmus Įstatymą pasiekti tikslai, neigiamos pasekmės (jei tokių buvo) ir pasiūlymai dėl Įstatymo tobulinimo, būtų teikiama tiesiogiai Vyriausybei.

(96) Siekdama paskatinti tiekėjus aktyviau ginti jų interesus, Konkurencijos taryba rengs mokymus apie Įstatymu tiekėjams suteikiamas teises ir praktines galimybes pasinaudoti šiomis teisėmis.

Pirmininkas

Šarūnas Keserauskas